

Geachte voorzitter, geachte leden van de commissie,

Wij van WC-eend adviseren WC-eend.

En wij van ART adviseren... ART.

Dat is natuurlijk een grapje. Maar er zit ook een kern van waarheid in.

Daarom wil ik vandaag niet alleen vertellen wat ART doet.

Maar ook wat het onderzoek laat zien. En wat het nog níét laat zien.

Als ik jongeren zelf vraag wat ze later willen, hoor ik helemaal geen ingewikkelde antwoorden. Ze willen werk. Geld verdienen. Een leuke relatie. Ergens bij horen.

Autonomie. Verbondenheid. Competentie.

Sommige jongeren missen vaardigheden om daar te komen.

Ze hebben moeite hun boosheid te reguleren. Ze weten niet hoe ze een conflict anders kunnen aanpakken. Of ze denken onvoldoende na over de gevolgen van hun gedrag en het perspectief van een ander.

Vanuit Stichting Werken met Goldstein richten wij ons daarom op het versterken van competenties.

ART is ontwikkeld om juist die vaardigheden systematisch te oefenen.

Bij jongeren van twaalf tot drieëntwintig jaar met agressieproblemen. Jongeren die op school steeds opnieuw in conflicten terechtkomen, maar ook jongeren die al met justitie in aanraking zijn gekomen.

Het gaat niet alleen om slaan of vechten.

Ook om bedreigen, vernederen en buitensluiten.

En niet alleen om agressie vanuit boosheid, maar ook om agressie die bewust wordt ingezet om iets te bereiken.

ART bestaat uit drie onderdelen:

Boosheidscontrole. Sociale vaardigheden. Moreel redeneren.

Bij boosheidscontrole leren jongeren herkennen wat hen boos maakt. Hoe hun spanning oploopt. En hoe zij die kunnen reguleren.

Maar minder boos zijn betekent nog niet dat je weet wat je anders kunt doen.

Daarom oefenen we sociale vaardigheden.

Hoe blijf je uit een gevecht? Hoe ga je om met groepsdruk? Hoe reageer je wanneer iemand je beschuldigt?

Niet alleen door erover te praten. We doen het voor. Jongeren oefenen.

Ze krijgen feedback. En ze proberen het vervolgens in hun eigen leven toe te passen.

Bij moreel redeneren onderzoeken jongeren de gevolgen van hun gedrag.

Ze leren denkfouten herkennen en oefenen met het perspectief van een ander.

En we proberen dat zo dicht mogelijk bij hun leefwereld te doen.

Binnen scholen. Binnen de jeugdhulp. Binnen de forensische zorg. Binnen justitiële settingen.

En vooral samen met ouders, docenten, begeleiders en andere steunfiguren. Zodat het oefenen niet stopt wanneer de training afgelopen is.

Wat laat het onderzoek zien?

ART is erkend met het oordeel **‘goede aanwijzingen voor effectiviteit’**. *

Nederlandse onderzoeken beschrijven een afname van agressief gedrag.

Maar minder agressie is niet automatisch hetzelfde als minder recidive. Internationaal onderzoek laat bovendien een wisselend beeld zien.

En ook de doelgroep vraagt om zorgvuldigheid.

Voor de standaard-ART geldt een IQ lager dan tachtig als contra-indicatie. Voor deze jongeren hebben wij inmiddels een aangepaste variant ontwikkeld, met meer nadruk op concreet oefenen, herhalen en het automatiseren van vaardigheden.

Daarnaast werken we samen met de Universiteit van Nijmegen om nog preciezer te onderzoeken: **wat werkt, voor wie, en onder welke omstandigheden?**

Want ook wij moeten blijven leren.

ART wordt niet zomaar aangeboden. We werken met opgeleide trainers, betrekken steunfiguren en evalueren de leerdoelen.

En daarmee kom ik bij ons advies aan u.

Investeer niet alleen in het begrenzen van ongewenst gedrag. Investeer ook in het aanleren van het gedrag dat je wél wilt zien.

Maak interventies als ART breder beschikbaar op plekken waar jongeren al zijn, in het bijzonder binnen het onderwijs en andere settings waar jongeren met agressie-problematiek worden begeleid.

Maar doe dat zorgvuldig.

Met een goede indicatie.

Met opgeleide trainers.

Met betrokken steunfiguren.

Enblijf meten wat werkt, voor welke jongere.

Want als we van jongeren verwachten dat zij in moeilijke situaties anders handelen, moeten we ze dat andere gedrag ook **leren en laten oefenen**.

Straffen en vertellen wat niet mag is niet genoeg.

Leer jongeren vooral wat ze wél kunnen doen.

Dank u wel.

Spreker : Maarten Onderdelinden

Zie op

- <https://www.nji.nl/databanken/interventies/art-aggression-replacement-training>